

Lev Nikolajevič Tolstoj: *Vojna in mir*, 1864-69

- Andrej Bolkonski (Liza) – Nataša Rostov
  - Pierre Bezuhov – Helene
  - Boris Drubeckoj – Nataša Rostov
  - Marja Bolkonski – Nikolaj Rostov (Sonja)
  - Nataša Rostov – Boris Drubeckoj, Andrej Bolkonski, Pierre Bezuhov
  - Napoleon – Kutuzov
-
- Andrej ranjen, sreča ga Napoleona, A razočaran nad svojim junakom, spozna njegov napuh in vzvišenost, tudi ničevost Ž
  - Pierre poročen s Heleno, izve, da ljubimka z Dolohovim; pozove ga na dvoboj, ga rani; zapusti ženo, na voljo ji je polovica premoženja
  - Andrej ne ljubi več svoje žene Lize; ko gre v vojno, jo pusti nosečo na kmetih pri svojem očetu in sestri Marji; na dan poroda se vrne; Liza rodi sina Nikolenko, sama pri porodu umre;
  - Nikolaj Rostov zaljubljen v Sonjo, katero prosi Dolohov za roko, vendar ga ona zavrne; Dolohov se maščuje Nikolaju pri kartah, Nikolaj mu je dolžan 43.000 rubljev; dolg spravi družino Rostov v nezavidljiv finančni položaj; ko ga odplača, gre Nikolaj v vojsko
  - Boris postane častihlepen, družni se s Heleno, ki je zelo lepa in vplivna ženska (medtem je Pierre vzel Heleno nazaj, ji odpustil); računa na visoke veze, želi si najbogatejše neveste v Peterburgu; kljub vsemu obišče Rostove, čeprav se ne namerava poročiti z Natašo, kot ji je bil obljubil pred štirimi leti, ko je bila šele 12-letno dekletce; toda Nataša ga s svojo lepoto očara, zato nadaljuje z obiski, dokler mu Nataša ne pove, da ga ne ljubi; kasneje zasnubi bogato Julie Karagino
  - Andrej zasnubi Natašo, toda na očetovo željo preloži poroko za eno leto in odpotuje; Natašo osvaja Helenin brat Anatol in jo povsem očara, tako da namerava z njim zbežati; Sonja odkrije, da je Anatol že poročen, Nataša se poskuša zastrupiti; Andrej ji vrne pisma, ona ga prosi odpuščanja
  - Pierre tolaži Natašo in ji prizna svojo ljubezen do nje
  - oba (Andrej in Pierre) gresta v vojno, Andrej je hudo ranjen, leži poleg Anatola, kateremu so odrezali nogo, in mu vse odpusti, odpusti tudi Nataši in spozna, da jo je zmeraj ljubil
  - Kutuzov prepusti Napoleonu, da brez težav vkoraka v Moskvo; ljudje zapuščajo mesto, revnejši požigajo hiše; Pierre pomaga neki Armenki, ki jo hočejo vojaki posiliti, zajamejo ga in dajo v ječo; peljejo ga na morišče, kjer mora gledati usmrtitve 5 ljudi;
  - Nataša pomaga ranjencem in tako se z Andrejem spet srečata; izpoveta si ljubezen; Nataša je venomer o Andreju in mu streže, dokler ne umre;
  - Pierrova žena Helena medtem umre, Pierre se vrne iz ujetništva in obišče Natašo; poročita se, prav tako Marja in Nikolaj (Nikolaju napiše Sonja pismo, da čuti, da je ne ljubi več, zato mu daje proste roke); Pierre je revolucionar, Nikolaj pa na strani carja
-
- začetnik evr. zg romana Walter Scott (izmišljen junak, realne zg osebe le v posameznih epizodah in niso tako pomembne; psihološko premalo poglobljeni značaji)
  - vplival tudi na ruske avtorje (Gogolj: Taras Buljba)
  - Tolstoj izbere vojno z Napoleonom 1812 (osvajalne vojne 1805-1812)
  - zg osebi – Napoleon in Kutuzov – sta naslikani prepričljivo, imata kar pomembno vlogo v romanu; vsi razglasi in dokumenti so tudi resnični

- hoče ustvariti resnično podobo tistega časa: izmišljene osebe so psihološko prepričljive, se razvijajo (Andrej, Pierre, Nataša)
- bitka treh cesarjev pri Austerlitzu: Napoleon – Rusi (car Aleksander I.) in Avstirjci; za sramotni poraz Rusov je bil kriv car, ki je proti volji Kutuzova, pognal vojsko v klavnico
- po drugem pomembnem porazu se car Aleksander v Tilsitu dogovori z N. za mir oz. skleneta zavezništvo; Napoleon ugotovi, da blokada Velike Britanije njemu samo škodi, zato začne popuščati pri ukrepih; odloči se za invazijo na Rusijo, 1812 zavzame Smolensk, napreduje proti Moskvi; huda bitka pri Borodinu, veliko mrtvih na obeh straneh; Rusi čutijo moralno zmago, Kutuzov se zaveda, da bosta Francoze pestila lakota in mraz; vsi so pričakovali, da bo Kutuzov branil Moskvo, vendar je pustil izpraznjeno, brez boja Napoleonu; sami Rusi so začeli podtikati požare v mestu, gašenje ni bilo možno, ker so iz mesta odnesli vse priprave; ogenj se je razširil proti Kremlju, kjer se je nastanil Napoleon in komaj ubežal; carju je predlagal mir na podlagi tistega iz Tilseta, vendar car na to ni pristal, tudi Kutuzov se ni hotel pogajati; Napoleon je hotel napasti Peterburg, pa so mu odsvetovali: že tako osiromašeno armado bi uničila zima; tako je bil prisiljen, da se dokaj nečastno umakne iz Rusije; na poti nazaj veliko vojakov umre od lakote in mraza; Kutuzov bi lahko Napoleona brez težav napadel, vendar ni hotel po nepotrebem prelivati krvi domačih vojakov; prepustil ga je mrazu in lakoti; car mu je zameril, da ni bil bolj odločen, kljub vsemu ga je odlikoval
- Tolstoj uporabljal različne zg vire: knjige, revije, pisma, spomine, arhivske dokumente, nekatera prizorišča si je tudi sam ogledal; sorodniki in znanci so mu pripovedovali svoje spomine in anekdote iz Ž pred 50 leti
- glavni družini sta Rostov in Bolkonski; junake je upodobil po svojih sorodnikih; Andrej in Pierre pa sta dva pola njega samega
- poveljuje navadne vojake, ki opravljajo najbolj junaška dejanja – ti odločijo o izidu vojskovanja
- sam ni uspel v db, rad je kartal in tudi zapravljal del svojega premoženja (Nikolaj – Dolohov), v Parizu je bil priča giljotini (Pierre gleda usmrtitve ujetnikov)
- razkrinkal Napoleona: njegovo samovšečnost in zločinsko naravo njegovih "genialnih" vojaških dejanj
- pretrese ga smrt brata Nikolaja, ki je umrl za jetiko; začne razmišljati o Ž in smrti (Andrej, Pierre)
- prava ljubezen – osnova njegova poroka s Sofjo
- načrtoval trilogijo (vojna z Napoleonom, upor dekabristov 1825 in povratek pomiloščenega dekabrista k svoji dž 1856); nastane le prvi del (vojna z Napoleonom) – Vojna in mir
- **ideje:** etične, dbkritične, protivojne
- osnovna ideja: misel na ljudstvo
- več kot 2000 strani, ogromno osnutkov in skic za roman; 7 ga je prepisal in popravljaj
- zgrajen na nasprotjih: dobro – zlo, Ž – smrt
- predstavnik dobrega je ljudstvo, zlega Napoleon, moralno pokvarjeno rusko plemstvo (vojna je zanje le priložnost za uveljavitev)

Nataša Rostova

- dobra
- plemkinja, vendar na strani ljudstva
- je naravna, nezlagana

- ne odreka se Ž v korist drugih (kot Sonja, ki se odreče Nikolaju)
- ne razmišlja o Ž kot Andrej, Ž je lepo in vredno, zato ga živimo
- nesebično pomaga ranjencem

Anatol, Helena Kuragin

- Helena je Natašino nasprotje – izjemno lepa, vendar v duši prazna; Pierre se zato čudi, kako je lahko ta ženska v db tako priljubljena, če pa nima nič v glavi; Napoleon jo takoj spregleda: Krasna žival!
- Pierru da takoj vedeti, da ne bo imela otrok (umre za posledicami splava)
- njen brat Anatol je lahkoživ, ni pa hladen računar, kot je Helena
- čeprav ga Dolohov opozori, da bi beg z Natašo uničil tudi njega, ga ni pripravljen poslušati; želi se predati Ž in uživati

Andrej in Pierre

- se sprašujeta o smislu Ž, o Ž in smrti
- Andrej je Čl razuma (kot Pečorin), nesposoben prave lj in čustev, ne ljubi svoje žene, niti Nataše, sicer je ne bi zapustil za celo leto (ko ona privoli v poroko, njega mine navdušenost nad njo)
- ko je ranjen in zagleda nad sabo nebo, spozna, da je bilo njegovo Ž do sedaj brez resnične vsebine, iskal je le slavo
- ko je ranjen drugič, spozna, da je najpomembnejša v Ž lj do soljudi; tako odpusti Anatolu, v njem se vzbudi lj do njega – božja lj; tako lahko spet vzljubi N, se zave, da ji je storil krivico, toda zemeljske lj še zmeraj ni zmožen
- Pierre je na začetku moralno nezrel, v ujetništvu se moralno očisti in postane vreden Nataše
- čas: 1805, 1807, 1812
- prikaže tudi ruske poraze in sramoto (mir v Tilsitu, bitka pri Slavkovu-Austerlitz, pokaže, da za zmago ni zaslužen car Aleksander)
- prostor: Peterburg (visoka aristokracija; salon Ane Pavlovne), Moskva (stare plemiške družine; hiša Rostovih), Lise gore (Bolkonski; podeželje), kraji vojaških spopadov
- glavne osebe: Andrej Bolkonski, Pierre Bezuhov, Nataša Rostova, Nikolaj Rostov: njihove usode se prepletajo; kaže le tiste dogodke, ki vplivajo na njihov razvoj
- pripovedovalec: avktorialen